

WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE

STRÓJ LUDOWY - OPOLSKI

strój kobiety: spódnica w kolorze bordo, zielonym, granatowym, niebieskim układana w plisowane fałdy, dołem wykończona kolorową wstążką, fartuch w drobne kwiatuszki na kremowym tle, biała bluzka z długim rękawem, gorset przyozdobiony przy dekolcie układaną wstążką, na plecach i na piersiach biało-żółty haft. Na głowie wianek osadzony na zielonej gufrowanej wstążce, z tyłu głowy kokarda.

strój męski: spodnie "skórzoki", "jelenioki" w kolorze miodowym, biała koszula z "ptokiem" pod szyją (chusteczka), granatowy kaftan z żółtymi, metalowymi guzikami i niebieskim zdobieniem "chwaściki", wysokie buty, czarny kapelusz

WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE

STRÓJ LUDOWY - OPOCZYŃSKI

strój kobiecy: w swej podstawowej wersji składa się z białej koszuli, kiecki czyli spódnicy z doszytym stanikiem z pasiastych tkanin utkanych na krosnach, zapaski do pasa (czyli dość krótkiego fartuszka), też pasiastego, ale w nieco innej kolorystyce, wysokich czarnych butów oraz koralu na szyi.

strój męski: składa się z białej koszuli, samodzielowej kamizelki (lejbika), samodzielowych spodni w poprzeczne pasy, wpuszczanych do wysokich butów z wywiniętymi cholewami oraz nakrycia głowy (najczęściej czapki maciejówki, tzw. kaśkiet). Nieodzownym elementem stroju męskiego jest pomarańczowy pas, przez którego całą długość bieżą kolorowe paski. Na lejbiki nakładano w czasie zimniejszej pogody długą sukmanę białą z czarnymi obszyciami wzdłuż krawędzi, cięć i szwów.

STRÓJ LUDOWY - ŁOWICKI

WOJ. ŁÓDZKIE

strój kobiecy: składa się z bogato haftowanej koszuli (róże łowickie), kiecki (pasiasty wełniak) z przyszytym do niej czarnym stanikiem również haftowanym w łowickie róże, zapaski, czarnych sznurowanych butów i chusteczki związanej z tyłu głowy, przyozdobionej sztucznymi kwiatami w okolicach skroni. Dół kiecki i zapaski wykończony dołem czarnym aksamitem, na którym również są wyhaftowane róże.

strój męski: podstawowe elementy to: biała koszula z haftowanym kołnierzykiem i mankietami, kamizelka (lejbiak) zapinana na rząd guzików sięgająca za biodra, przepasana samodziałowym pasem. Spodnie uszyte z pomarańczowego samodziału w pasy, wpuszczone do wysokich butów. Nakrycie głowy to czarny filcowy kapelusz bogato zdobiony kolorową włóczką, cekinami, koralikami, z lewej strony głowy barwna koralikowa rozeta.

STRÓJ LUDOWY - PIOTRKOWSKI

WOJ. ŁÓDZKIE

strój kobiecy: plisowana spódnica przyozdobiona dołem naszywką. Gorset w kolorze zielonym lub czarnym, zdobiony haftowanymi kwiatkami. Koszula wykończona białoczerwoną koronką. Głowa dziewczyny przybrana pękiem kwiatów, mężczyźni zakładają tiulowy czepek.

strój męski: biała zgrzebna sukmana wykończona wzdłuż brzegów czarną lamówką, przepasana kolorową krajką z wykładanym kołnierzem i szamerowanym zapięciem. Biała koszula ze stójką przy szyi. Czarne spodnie wpuszczane do butów. Wykładany kołnier, spodnie czarne wpuszczane do butów. Na głowie słomiany kapelusz przyozdobiony czarną wstążeczką. Może być też czarny kapelusz z filcu

STRÓJ LUDOWY - SIERADZKI WOJ. ŁÓDZKIE

Podstawowe elementy stroju panny to biała koszula z koronką przy szyi, suknia w kolorze zwykle czerwonym, kiedyś wełniak tkany w czarne paski, zapaska (fartuch) z tkaniny fabrycznej, brzezi obszyte bawełnianą koronką, przyozdobiona pasami haftów dołem fartucha i po bokach, dzisiaj zastąpione haftowaną pasmanterią. Na głowie chusta zawiązana w charakterystyczny sposób uwidaczniający ozdobne naszytce, na szyi czerwone korale, buty wysokie, czarne.

Strój męski składa się z nakrycia głowy, białej koszuli, spodni, leibika, sukmany i wysokiego obuwia. Nakrycie głowy to czapka z daszkiem przyozdobiona bukietem kwiatków przewiązanych czerwoną wstążką. Zwraca uwagę piękna szafirowa sukmana z czerwonymi asymetrycznymi wyłogami, szamerowanym zapięciem. Brzezi sukmany wykończone czerwonym sznureczkiem. Pod sukmaną czerwony leibik, zapięcia z patkami.

WOJEWÓDZTWO LUBUSKIE

STRÓJ LUDOWY

LUBUSKI

(druhá i družba)

najbardziej charakterystycznym elementem stroju drużny są tzw. "bukiety" z barwnych kwiatów nakładane na gładko uczesane włosy, upięte z tyłu w koczek, od którego spływają na plecy wstążki. Biała bluzka z "kryzikiem" pod szyją, długi rękaw, oplecek przyszyty do sukni, zielony, modry lub różowy, spódnica biała, fartuch w kolorze kontrastowym do oplecka. Buty czarne czółenka, białe pończochy.

strój męski: biała koszula z czerwoną wstążeczką pod szyją, krótka czerwona lub amarantowa katanka, przepasana wzorzystą szarfą, zawiązaną z boku na kokardę, granatowe spodnie wpuszczane do wysokich czarnych butów. Na głowie wysoki czarny kapelusz przyozdobiony charakterystycznym bukietem kwiatowym.

STRÓJ LUDOWY ŁUŻYCKI REGIONU ŻARSKIEGO WOJ. LUBUSKIE

strój kobiecy: składa się z kilku elementów: spódnica z grubszej tkaniny w kolorze zielonym ułożona w bogate fałdy, u dołu przyozdobiona dwiema czarnymi taśmami - szerszą i węższą. Gorsecik z czarnego sukna, zapięty z tyłu, przyozdobiony z przodu ścięciem krzyżkowym w kolorze zielonym, dekolt kwadratowy. Fartuch z tkaniny w drobne kwiatuszki, obsyty dookoła bawełnianą koronką, ujęty w czarny paseczek podkreślający talię, nałożony na gorsecik. Na ramionach narzucona chustka (tybetka) z charakterystycznymi czerwonymi frędzlami, z rogami zatkniętymi za gorsecik. Biała bluzka gładko wykończona pod szyją z krótkim prostym rękawkiem przyozdobionym haftowaną taśmą. Na głowie czepek z tej samej tkaniny co fartuszek, obsyty bawełnianą koronką, z tyłu przyozdobiony kokardą z białej wstążki przyozdobionej czerwoną lamówką. Na nogach białe pończochy i czarne półbuty.

strój męski: składa się z takich elementów jak: biała koszula, pod szyją biała muszka, czarny sukieny płaszcz, zapinany na guziki, czarne spodnie do kostek i czarne półbuty. Największą ozdobą jest czarny kapelusz w kształcie cylindra, bogato przyozdobiony bukietem kwiatów i kolorowymi wstążkami.

STRÓJ LUDOWY MIĘDZYRZECKO – BABIMOJSKI WOJ. LUBUSKIE

strój kobiecy: najbardziej charakterystycznym elementem stroju kobiecego jest czepek ("kopka"). Na ziemi lubuskiej noszono wiele różnorodnych czepków szytych z płótna, atlasu, koronki lub tiulu - na różne okazje - do pracy i od święta. Przód czepka wykończony koronką ułożoną w "ryszki", z tyłu "ogonek", czyli ułożona w fale tiulowa wstążka lub koronka. Suknia z bufiastymi rękawami, mocno zwężonymi u nadgarstka jest noszona jako odzienie świąteczne. Jeśli w kolorze zielonym to fartuch różowy, w różnych odcieniach, jeśli bordowa - fartuch zielony lub niebieski, kolory zawsze muszą być skontrastowane. Fartuch ozdobiony dołem przez naszyte koronki, dwa lub trzy rzędy. Z tyłu dopinana ozdobna kokarda. Ważnym elementem stroju jest tzw. "kryzik" (ułożona w fałdy koronka w zęby) będący wykończeniem sukni pod szyją.

strój męski: mężczyźni nosili sukmany najczęściej z ciemnogrnatowego sukna, z wykładanym kołnierzykiem z kłapkami, brzegi przodów obszyte czarną lamówką. Sukmana zapinana jest na osiem czarnych guzików ułożonych w dwa rzędy. Charakterystycznym elementem stroju męskiego jest tzw. "fartuszek" inaczej "przodzik" w kolorze czarnym (na zdjęciu) lub czerwonym, ze stójką, ozdobiony kolorowymi naszywkami, czasem koralikami, zakładany na koszulę, służący nie tylko jako ozdoba, ale również jako ocieplenie zastępujące szalik. Na głowie ciemnogrnatowa czapka "maciejówka" z czarnym sztywnym daszkiem, na nogach czarne wysokie buty, spodnie wpuszczane w buty

WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE

STRÓJ LUDOWY LUBELSKI – KRZCZONOWSKI

strój kobiecy: biała bluzka, barwna spódnica bogato zdobiona kolorowymi wstążkami, krótki fartuszek również przyozdobiony wstążkami i koronką, czarny gorset z naszyciami, na głowie upięty wianek z wstążkami

strój męski: biała koszula zdobiona haftem od pasa układana w fałdki, kaftan z ozdobą w postaci wyciętych "okienek" pod które podłożone są kolorowe wstążki, kapelusz zrobiony szydełkiem z włóczki

STRÓJ LUDOWY ZAMOJSKI WOJ. LUBELSKIE

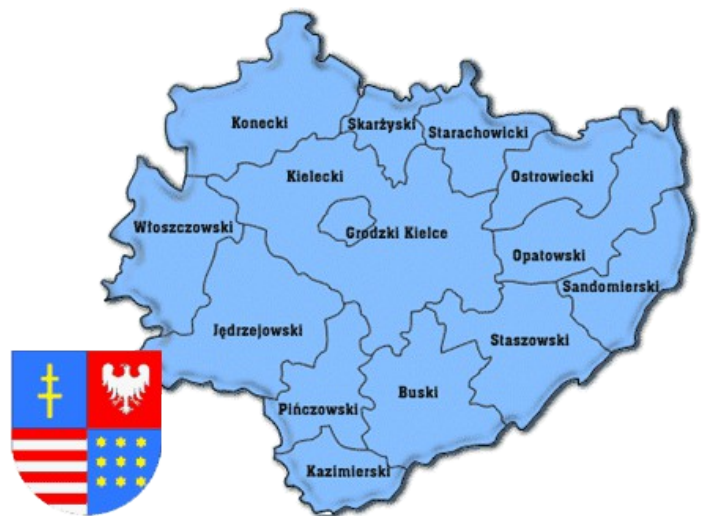
Strój męzlatki przedstawiony na zdjęciu różni się jedynie nakryciem głowy. Podczas gdy dziewczęta chodziły zawsze z odkrytą głową, męzlatki zwyczajowo nosiły różne czepki, chustki itd. W tym wypadku jest to czepak tzw. "skośniak" czyli nakrycie głowy składające się z "obiecainki"/ obręcz w kształcie elipsy/, obciągniętej kawałkiem tybetowej chustki zawiązanej na węzeł z tyłu głowy.

Strój męski: Biała koszula, pod szyją zawiązana czerwoną wstążeczką, wpuszczana w spodnie białe, płócienne latem, sukienne ciemne zimą, sukmana z brązowego sukna, obszyta czerwono-szafirowym zdobieniem /przody, mankiety, kieszenie/. Na głowie czapka magierka w kształcie okrągłego walca

z wrabianym szafirowo-czerwonym wzorkiem. Buty czarne, wysokie. Męski strój zamojski wyszedł z powszechnego użycia z początkiem XX wieku, ale przetrwał w społecznej pamięci dzięki słynnej Orkiestrze Włocławskiej Karola Namysłowskiego i jej licznych występach w tym właśnie stroju.

WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

STRÓJ LUDOWY ŚWIĘTOKRZYSKI

strój kobiecy: składa się z białej koszuli, czerwonej marszczonej spódnicy dołem ozdobionej naszywkami z czerwonej wstążki, białego płóciennego fartucha z koronkową wstawką, zielonego gorsetu zdobionego cekinami i narzuconej na ramiona samodziiałowej pasiastej zapaski. Na głowie chusta w kwiaty związana w węzeł z tyłu głowy.

strój męski: biała płócienna koszula, granatowe lub czarne spodnie z sukna wpuszczane do butów, brązowa sukmana zdobiona wokół zapięcia czerwonym haftem, wyłogi kołnierza i mankiety rękawów szaroniebieskie. Na głowie czarna baranica.

STRÓJ LUDOWY SANDMIERSKI WOJ. ŚWIĘTOKRZYSKIE

Strój kobiecy: Biała koszula z czerwonymi zdobieniami przy okrągłym kołnierzu i mankietach, gorset zielony z sukna lub aksamitu i wtedy różowa spódnica z czarnymi naszyciami u dołu, lub czerwony gorset do szafirowej spódnicy. Zapaska /fartuch/ biała, przyozdobiona zaszewczkami i czarną krepinką u dołu. We włosach kwiaty, na szyi korale, na nogach czarne, sznurowane trzewiki.

Strój męski: Biała koszula, pod szyją zawiązana czerwoną wstążeczką, na głowie czapka "maciejówka", sukmana biała, płócienna w lecie, z sukna w zimie, odcinana w pasie, dół marszczony z tyłu, zapinana na ozdobne guziki, duży, wykładany kołnierz. Spodnie wpuszczane do butów, granatowe, buty wysokie, czarne

WOJEWÓDZTWO ZACHODNIO – POMORSKIE

STRÓJ LUDOWY - PYRZYCKI

Stój ten zaczął zanikać z początkiem XX wieku, Można w nim znaleźć cechy ludowego stroju słowiańskiego.

strój kobiecy: składa się z czerwonej, plisowanej, stosunkowo krótkiej spódnicy z zieloną wstążką naszytą u dołu, haftowanego, białego fartuszka, nieco dłuższego od spódnicy, obowiązkowo noszonej, niezależnie od pory roku, futrzanej mufki, z zatkniętą białą chustką. Na ramionach charakterystyczna czarna chusta bogato ozdobiona haftowanymi przeważnie na czerwono kwiatami, gęsto obok siebie ułożonymi, podobnie jak na fartuchu, wokół szyi biała kryza, na głowie niebieski czepek zawiązany pod szyją na kokardę. Duża kokarda ozdobi również czepek z tyłu głowy. Przy rękawach zielone wstążki spływające wzdłuż spódnicy ("stuły"), a na nogach haftowane czerwone pończochy z podwiązkami i płytkie, czarne półbuty.

strój męski: składa się z białej koszuli, spodni (kiedyś zamszowych) w kolorze żółto-miodowym, kamizelki, długiego surduta jasno-granatowego lub czarnego na czerwonej podszewce, z czerwonym, wykładanym kołnierzem i z metalowymi guzikami. Na głowie czarny, filcowy kapelusz z charakterystycznym rondem, ozdobionym czarną koronką i długą czarną wstążką. Był to oczywiście strój odświętny, noszony do kościoła oraz podczas różnych świąt i do ślubu

WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO - POMORSKIE

STRÓJ LUDOWY - KUJAWSKI

strój kobiecy: biała bluzka zdobiona koronką, sukienny ciemny gorset, spódnica wykończona na dole szeroką lamówką, bogato zdobiony białym haftem kujawskim fartuch, na głowie kolorowy czepek

strój męski: czerwona koszula, granatowy kaftan przepasany czerwonym pasem, na głowie rogatywka obszyta futerkiem, wysokie buty, granatowe spodnie

STRÓJ LUDOWY- DOBRZYŃSKI WOJ. KUJAWSKO - POMORSKIE

strój paniński: biała koszula, bufiaste rękawy ujęte w mankiet, pod szyją kryza. Gorset (niebieski, bordowy, czerwony, zielony) lamowany złotym galonikiem, wiązany wąską wstążką od dołu do góry. Spódnica gładka (zielona, czerwona, bordowa, niebieska), u dołu naszyta taśma w kolorach kontrastujących. Fartuszek wykończony złotym galonem u dołu (kolory: amarant, zieleń, czerwień). Na głowie małeńki toczek na czubku głowy, z tyłu warkocz podwinięty w ślimak, wstążeczki.

strój męski: koszula biała, spodnie z granatowego sukna, granatowa czamara lamowana czarną tasiemką, szamerowane zapięcie. Na głowie charakterystyczny kapelusz w kształcie 'ryjka', obwiedziony czarną wstążką z klamerką, za którą włożone jest pawie pióro.

STRÓJ LUDOWY- PAŁUCKI WOJ. KUJAWSKO - POMORSKIE

strój kobiecy: obowiązkowym nakryciem głowy kobiet zamężnych były czepek. Czepek pałucki składa się z okrągłej tiulowej główki, której krawędź zdobią "ryszki" ułożone rzędami w formie diademu. Do czepek są doszyte koronkowe długie wiązania (bandy), luźno puszczone, sięgające niemal do kolan, pod szyją przytrzymane rzędami koralików (żeby się zbyt nie rozwiewały). Mężatki nosiły kaftany (kabaty), z wełnek w kolorze fioletowym, ciemnozielonym, brązowym, granatowym lub czarnym. Dolną krawędź kaftana, przody i rękawy przy dłoniach zdobiły ozdobne naszytka w tym samym kolorze. Spódnica ułożona w fałdy w kolorach bordowym, śliwkowym, granatowym, zapaska w prążki z białym haftem u dołu, czarne buty do połowy łydki.

strój męski: składa się z nakrycia głowy (wysoki kapelusz zwany rijokiem, ozdobiony kwiatami w kolorze amarantowym), koszuli, czerwonej jakki z rękawami, białych spodni wpuszczanych do wysokich czarnych butów i kaftana uszytego z sukna (kolor czarny, granatowy lub ciemnozielony) sięgającego za kolana, tył ułożony w głębokie fałdy wykładany kołnierz, stójka, błyszczące guziki, czerwony pas.

WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO - MAZURSKIE

STRÓJ LUDOWY - WARMIŃSKI

strój kobiety: spódnica ciemnoczerwona, ciemnozielona lub bordowa układana w fałdy, na dole szeroka falbana ozdobiona wstążką, zakieciak ze stójką pod szyją, dopasowany, na głowie ozdobny czepiec zawiązany pod szyją, wykończony ułożoną w fałdki białą koronką

strój mężczy: ciemnoniebieska sukmana z wykładanym kołnierzem z czarną lamówką, tył sukmany ułożony w fałdy, biała koszula, pod szyją chustka, na głowie kapelusz, kremowe spodnie, wysokie czarne buty

STRÓJ LUDOWY- MAZURSKI WOJ. WARMIŃSKO - MAZURSKIE

Strój ten niemal zupełnie przestał być noszony po II wojnie światowej, jego fragmenty można oglądać w Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie. Na Mazurach bardzo dobrze rozwinęło się tkactwo domowe, stąd strój szyto głównie z samodziałów. Jednak już na początku XX wieku tkaniny fabryczne zastąpiły te tkane na krosnach. Przeważały kolory ciemne, często w paski.

strój kobiecy: składa się z czarnego, aksamitnego czepka (mężatka) wiązanego pod szyją na kokardę, przyozdobionego ułożonymi z czarnej wstążeczki kwiatuskami po obu stronach twarzy, białej koszuli, kaftana przewiązanego paskiem, spódnicy z kilku klinów z tego samego materiału w drobne pasy, dołem przyozdobionej naszyciami z taśmy ząbkowanej lub innej wstążki oraz czarnych butów.

strój męski: strój ten odtworzono jedynie z opisu etnograficznego, gdyż nie zachowały się jego oryginalne części. Składa się z nakrycia głowy - filcowego czarnego kapelusza, białej koszuli,

chustki wiązanej pod szyją jak krawat, ciemnej sukmany i w tym samym kolorze spodni, wpuszczonych do wysokich, czarnych butów. Charakterystycznym i nieodzownym elementem stroju męskiego jest zwykle niebieski pas w białe, poziome paski, którym mężczyzna opasywał się w talii, a końce opadały luźno ku dołowi.

Opracowanie
Opiekun Szkolnego Klubu Europejskiego
Iwona W.

Źródła:

Stroje ludowe: <http://www.folklor-lalki.pl/>

Mapki województw: <http://albumpolski.pl/hmp/rows.php?woj=8>

Mapki polski z województwami : <http://www.pipelife.com/pl/Kontakt/zachodniopomorskie.php>